

הכתוב לחיים

קטעים נבחרים ממכתביו ושיחותיו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

• הרב החובל | מבט ברור לתקופה •

ונוקבת חדרי לב -מה לך נרדם!, ומאיך מהי חובתו של מי שהופנתה כלפיו הערה מיסרת זו שלא לברוח ושלא להתעלם ממנה אלא להודות בפנה מלא: כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם.

וראיה מיונה שהקב"ה רצה מאתו שילך וינבא והוא מיאן בזה ונס לים מקום שלא ישרה עליו עוד השכינה לנבואות כידוע, וראינו שנטבע בים ונבלע בדג והיה שם במעיו כמה ימים ולפי הנראה בודאי לא יוכל להתקיים דברי הש"י, ומכל מקום סוף דבר היה שרצון השי"ת נתקיים והוא הלך ונתנבא. (סימן תרכ"ב שער הציון אות ו')

| במגיפה אשר נגף ה' |

ומן הראוי שבימי הרצון שגם היחיד הדורש בהם את ה' ימצאהו בהיותו קרוב נקדים כולנו את חכמת החיים של רב החובל הנכרי ונקשיב בקשב רב לתובנתו: מה לך נרדם! קום קרא אל אלקיך! ולא נתן לנפשנו להמלט מלהתייצב מולה ולהתחמק מלענות עליה אלא נתן לה לחלחל ולירד חדרי לבנו עדי יהא בנו הכח להיות מודה כי בשלנו הסער הזה - ומתוך ועוזב - ירוחם.

שרויים אנו מזה קרוב לשנה ומחצה במגיפה עולמית העוטפת גם את ארץ הקדש ורבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה, קול אנחותיהם של המונשמים ממלא את חללם של מחלקות הקורונה המבודדות והממוגנות, דמעות היתומים שנותרו ללא הוריהם שנסתלקו בפתאומיות עולה ומקטרג על כולנו.

רבי החובלים הממונים מתוקף תפקידם להוביל את ספינת העם היושב בציון בבטחה לשלוח ורוגע, עושים כמיטב יכולתם למצב את הרמזור, לקטוע את שרשרות ההדבקה ולמנוע סבל מאותם המתסרים. ופקח ה' את עיניהם והעלה ארוכה ומרפא במציאת החיסון אשר כל המתחסן בו זכי לנפשיא ומיגו שכך זכי נמי לאחריני שפוחת אחוז ההדבקה ואפילו בחסדיו כי לא תמו לעצירתה.

ועל כן נפשם בשאלתם הנוקבת: מה לכם נרדמים ומתרפים מילגש ולהתחסן ולהציל עצמכם ואת סביבתכם.

אך עת צרה היא ליעקב שממנה לא יִשָׁע. מתברר עד כמה לכל קהל יש את הרב החובל שלו, שנוטל על עצמו את התפקיד של רועה ומנהיג, מדריך ומורה דרך היאך לחבול בצאן מרעיתו ובקהל המקשיבים לו ולשכנעם בדיעות מוכחות ובטוחות על השבבים המזורקים לגוף המתחסנים, ועד כמה עזות דקדושה יש בסירוב להתחסן ובעטית המסכות על הדיוקנא קדישא של המהלך על שנים. ומכנסים את הכל כדי להרדימם ולא לקרוא לה' אלקינו ואדרבא להגביר בשלהם את הסער, ושמחה היא להם לעמוד על שפת הים ולחזות היאך הוא הולך וסוער, ויחד כולם עונים ואומרים נאבדה בנפש האיש הזה ונתן עליו דם נקי ועל ה' יזעף לבם: כי אתה ה' כאשר חפצת עשית.

כשם שאוי לו ל"עולם" שאבד את מנהיגו כך אוי לה לספינה שאבד קברניטה. [המוליך את הספינה - ב"ב צא: וברש"י]

אנו מאמינים בני מאמינים למאמר דניאל (ב' כא) שהוא יתברך מהעדה מלכין - מסיר מלכים ומהקים מלכין - מעמיד מלכות אחרת תחתם.

ומאחר ולא זכינו לישא חן בעיניו של מקום ורוענו רוגז על צאנו עשה הוא בנו כעדותו של אותו גלילאיה עליה דרב חסדא ומנה עלינו פרנסים שאינן מהוגנין (ב"ק נב). והעמיד בראשם את המשכוכיתא שהוא העז החריף שדרכו לילך לפני העדר שהולך כולו אחריו ונקר את עינו כדי שתכשל

סליחותיהם של אחינו הספרדים מפנות את השאלה הנוקבת כבר מאז תחילת ימי הרחמים של חודש אלול:

| בן אדם - מה לך נרדם!

שאלה זו ישמעו כל ישראל בהפטרות המנחה של יום הכיפורים מפיו של מנהיג הספינה הרואה את כל שאר האוניות העוברות ושותות בשלום והשקט, ורק ספינתו הוא מתמודדת למול סער גדול עד שנדמה כאילו היא נשברת, וכל צוות המלחים זועקים לאלילהם ומנסים להקל ממשא הספינה מלבד אותו עברי השוכב בירכתי הספינה כשהוא רדום וכשקרב אליו רב החובל [בתרגום - רב ספינא] שאלו: מה לך נרדם קום קרא אל אלקיך! (ינה א')

הא קמן -נכרי שמתוקף תפקידו להיות אחראי על הספינה, צוותה והנוסעים בה ולהוליכה ולהביאה בשלום אל חוף מבטחים, מבין מעצמו ומנסינו שמלבד מיומנותו הטכנית והשכלתו המקצועית מן הראוי להעיר את תשומת לב המפליגים כולם לתפוס במטה עוז של התפילה ולקרוא איש איש לאותו שהוא מאמין בו אולי יעשת האלקים לנו ולא נאבד.

שהרי יורדי הים באניות ועושי מלאכה במים רבים חוו על בשרם היאך יחגו וינעו כשכור וכל חכמתם תבלע בזמן שהוא ית' מעמיד רוח סערה המרוממת הגלים והם עולים שמים ויורדים תהומות ונפשם ברעה תתמוגג, והפתרון היחיד העומד לרשותם הוא לצעוק אל ה' בצר להם שיקים סערה לדממה ולהחשות את הגלים. (תהילים קז כ"ג-ל')

צא ולמד מהו גודל קדוש השם העולה ובא משאלת אדם גוי שאינו בן ברית ורק מתוקף האחריות המוטלת על כתפיו מפנה שאלה אמיתית ונוקבת חדרי לב מה לך נרדם! ומאיך מהי חובתו של מי שהופנתה כלפיו הערה מיסרת זו שלא לברוח ולא להתעלם ממנה אלא להודות בפנה מלא: כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם.

ואותו יונה בן אמתי שהיה מעולי רגלים ובשמחת בית השואבה שרתה עליו שכינה (סוכה נ: תוד"ה חז) מנסה להתחכם ולברוח מארץ ישראל לחוצה לארץ כדי ששם לא תשרה עליו שכינה ולא יזדקק לומר את נבואתו לאנשי נינוה שהם קרובי תשובה ויחייבו את ישראל בניו של מקום שרחוקים מתשובה, ורק כשהמלחים הנכרים ובראשם רב החובל דוחקים אותו לעמוד על אמיתת הענין לאשורו: מה נעשה לך וישתק הים מעלינו - מודה הוא בפנה מלא:

כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם, ורק כאשר נשאוהו והטילוהו אל הים עמד הים מזעפו.

ושמו הגדול ית' נתקדש בעולם וכל האנשים נגטיירו וקבלו על עצמם לזבח זבח לה' ולחלק צדקה לעניים. (יונה א')

צא ולמד מהו גודל קדוש השם העולה ובא משאלת אדם גוי שאינו בן ברית ורק מתוקף האחריות המוטלת על כתפיו מפנה שאלה אמיתית

ותפול בבורות והעדר אחריה.

והעז שמינה עצמו להיות המשכוכייתא ועינו סמויה מקנאתו בקודמו הפך להרב החובל למרעיו וחבריו שלא יכלו לותר על טיוליהם ונסיעותיהם למדינות הים "האדומות" ולשוב עם ה"דלתא" שדבקה בהם ובמשפחותיהם ולהפיצה בין כל יושבי הארץ, ושוב הולך הים וזועף וסוער בהתמלאות מחלקות בתי החולים וקריסת צוותי הרופאים והמטפלים.

| וחלילה לו מלהכות על חטא ולענות על השאלה: מה לך נרדם?

כי ערסו רעננה וקורות ביתו ארזים ומתוקה שנתו- שנת האובד - ובשפלות ידיו ידלף הבית וימלא וארינטים, ובעצלותו ימך המקרה ויופרחו בלוני הנפץ וחיצים זיקי מות מבני ישמעאל המתלהלים ואומרים הלא משחקים אנחנו.

ובנו מתקיים וייראו האנשים יראה גדולה ויאמרו אליו מה זאת עשית, כי ידעו האנשים כי מלפני ה' הוא בורח כי לא הגיד להם. ולמרבה האירוניה מוכן הוא **בך** לומר כי יודע אני שבשל הסער - תהא לכם תקוה חדשה.

ואנו נתפוש אמנות אבותינו כתולעת יעקב שאין כחה אלא בפיה ונקרא אל האלקים בחזקה אל נא נאבדה בנפש האיש הזה, ומי יודע ישוב ונחם האלקים ושב מחרון אפו ולא נאבד.

ותהא ממשלת שנוי ושסוי זו כאותו הקיקיון שבן לילה היה ובן לילה אבד.

| כבר מימות חז"ל ידעו לזהות את פירות הבאושים של הרב החובל.

אמר רבא אם ראית תלמיד שלמודו קשה עליו כברזל- בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים. (תענית ה.)

רבה הפדוג המעולה יודע שאפשר לדרוש מהתלמיד שישב לפני רבו ושפתותיו תטופנה מור [מחמת אימה- רש"י] רק לאחר שפתח להו במילתא דבדיחותא (שבת ל:) ולאחר שבדחו רבנן -נפתח לבם מחמת השמחה יתיב באימתא ופתח בשמעתא.

ובפתיחת הפני יהושע לחדושי על כתובות באר שהמילי דבדיחותא היו דברי תורה שלא אליבא דהילכתא ואמרם כדי לחדד בהם את התלמידים, או שהני מילי דבדיחותא היו במילי דאגדתא שמושכים לבו של אדם לדברי תורה והיא שמחה של מצוה.

והרב המבקש לכוון את תלמידו שיהיו דברי תורה מחודדים בפיו באופן שאם ישאלהו אדם לא יגמגם אלא יאמר לו מיד וכנאמר ושנתם, ידבק בעצת התורה ושנתם

לבניך אלו התלמידים הקרויים בנים [רש"י בשם הספר], ואף אם בתחילת עסקם המשותף בתורה יראו כאויבים זה את זה, חזקה שאינם זזים משם עד שנעשים **אוהבים** זה את זה כי מלחמה זו שכל ידי ספר -אהבה יש בה בסופה. (קידושין לו)

הרב שלמד ולא הבינו התלמידים **לא יכעס עליהם** וירגז אלא חוזר ושונה הדבר אפילו כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה... ואם כעס עליו רבו ורגז יאמר לו רבי! תורה היא וללמוד אני צריך ודעתי קצרה. (רמב"ם פ"ד מתלמוד תורה הלכה ד')

ואמנם רק כאשר ניכר רוב שהם מתרשלים בדברי תורה ומתרפין עליהם

ולפיכך לא הבינו -חייב לרגוז עליהם ולהכלימם בדברים כדי לחדדם. (שם)

וכן יש לרב להטעות את התלמידים בשאלותיו ובמעשים שעושה בפניהם -**כדי לחדדן** וכדי שידע אם זוכרים הם את מה שלמדו או אינם זוכרים, ואין צורך לומר שיש לו רשות לשאול אותם בענין אחר שאין עוסקין בו כדי לזרזם.

| ראיתי דמעת העשוקים ואין לה מנחם!

נחלקו (ר"ה י:) חכמינו ז"ל בשעור זמן הנצרך לקליטה -ר' יהודה סבור שכל הרכבה שאינה קולטת בג' ימים שוב אינה קולטת, ואילו ר' יוסי ור' שמעון מוכנים להמתין שתי שבתות ויש המצריך שלשים יום לקליטה בארץ.

והנה אנו רק במחציתו של אלול וכבר שולחו מספר בחורים שזה עתה נקשו בהתרגשות על דלתות הישיבה הקטנה ולבם הומה לקבוע מושבם בה ולהתחיל את התיב החדש למסלולם הרוחני, **והרב החובל** [בדרך כלל מתעטר הוא בעטרה של משיגח] פסק דיני נפשות ביחיד שאינו מומחה שמחמת החולצה שבצבצה כטפח מבעד למכנסים, או/ו בגלל ההופעה המרושלת וצבע הנעלים וארקתא דמסאנא דילהו ראויים כדי להניף את להט החרב המתהפכת ולהשאיר צורב צעיר בראשית דרכו מחוץ למסגרת תורנית עוד קודם לכלות זמן הראוי לקליטה.

ומה לנו כי נלין על גזירת פירות הנושרין של כל אותם פגועי הישיבות הקטנות שעדין חלב שינקו מאמותיהם מטפח על שפתותיהם, ומנתקים אם מעליהם מוסרות קשר של תפלין ובוועטים בכל היקר והקדוש, ומשתדלים שיונצחו מעשיהם בואצפים ובמרשתות שלכדום בזרועות פתוחות.

ומכאן תפרוץ הזעקה על הרב החובל: מה לך נרדם! הטרם תדע כי אבדה הארץ ונפשות ילדי ישראל זועקים אלינו מהערים החרדיות ומשכונותינו המסוגרות. זועקים הנערים ואין להם מושיע! ובורא עולם מקיים הבטחתו- כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו כי חנון אני!

ב.

כי אתא רב דימי אמר: שמונה עשרה קללות קלל ישעיה את ישראל ולא נתקררה דעתו עד שאמר להם ירהבו נהר בזקן- אלו בני אדם שמנוערים מן המצוות ירהבו במי שממולא במצוות כרמון. והנקלה -מי שחמורות דומות עליו כקלות ויריהבו במי שקלות דומות עליו כחמורות. (הגיגה יד.)

עת תעלולים מושלים בנו -**שועלים** בני אדם חלשים, ולפי פשוטו תעלולים -ליצנים בני אדם המתעללים בנו ומבזים אותנו (ישעי' ג' ד'-וברש"י) ובשעה שנוגשי העם ליצנים הם, ונשים משלו בנו (שם יב) מורגש הלחץ והתגר שבין אדם לחבירו ואיש ברעהו על ידי תופעה קשה זו -של התגברותם של מחוסרי המכובדות והמנוערים מהמצוות בהעזת הפנים שבהתנהגותם למול הזקנים והמכובדים שבעם. וניכרים הם בעזות פניהם (שם ט) ועשו עוונותיהם בפרהסיא כאנשי סדום שפרסמו חטאותיהם.

יפנו הצבור הנואש לתלמיד חכם שבהם ויאמרו לו מאחר ועשיר אתה בתורה ומחוורת היא בידך כשמלה תהא לנו לקצין ותלמדנו והמכשלה שאנו נכשלים באיסור או בהיתר, בטומאה או בטרהה תהא תחת ידיך.

ולמגינת לב הוא ירים ידו בשבועה והיא נאלץ להודיע כי לא הורגל להיות מחובשי בית המדרש ולפיכך אין בביתו לא טעם משנה (להם) ולא טעם אגדה (שמלה) והיאך אהיה קצין עליכם.

ובכך תסחף ספינת היהדות בלא שיהא מי שיעזרם **כי לשונם ומעלליהם** אל ה' למרות עיני כבודו -ואמר כאן שלשה דברים **לשונם**- הוא דיבור, מעלליהם- הוא במעשה, למרות [להמרות] בהשגחתו- הוא במחשבה (הגר"א שם ה) ומי שלא למד תורה בילדותו -איך יהיה בזקנותו חכם ושופט שהרי אם אין גדולים -אין ראשים, אם אין קטנים- אין גדולים, אם אין חכמים -אין נביאים. (מהכ"י קרא)

אוי לנפשם- כי גמלו **להם** רעה. (שם ט). והתוצאה האיומה ה' במשפט יבא עם זקני עמו (שם יד) -שהיה להם למחות והיינו המלמדים תורה לעם שלא הוכיחו אותם. כי בכל זמן הוא נצב ועומד לדין את כל העמים -**כל שכן** ....

ועושק השכיר והאלמנה, היתום והגר על כי אנשים חלושים המה ובלא עזרה, ולא ייראו גם מה' למרות שהוא רואה הכל ויודע תעלומות לב וידו בכל משלה. (מלאכי ג' ה' - ובמצודת דוד)

1918 א"י - (מלאכי א' י"ב)!

עמו ישראל שהשגחתו יותר עליהם מפני שהם "עם קרובו" יותר מכל העמים.

עם ה' חזקו ונתחזקה טרם בא יום ה' שיקרב עמנו למשפט ויהא **עד ממוהר** בעבירות הנעשות בלאט ובסתר כשאין פחד אדם לנגדנו- כי הכשוף והנאוף נעשים בלט ובסתר ובאין מי רואה, ושבועת השקר אין מי יודע בה,

מובא במלואו לבקשה הציבור

— או ל ו ל —

ונציין מעט מאמרי נועם רבותינו ראשי הישיבות אשר מימיהם אנו שותים ולאורם הורגלנו לילך ולדבוק בהוראותיהם כי בם בטח לבנו שישמשו לנו כעמוד אש ועמוד ענן להאיר דרכנו מתוך אפילת העולם.

וכה דבריו של (הג"ר) אהרן קוטלר זצ"ל שהעידו עליו "מלמד על אהרן שלא שנה" שהעמיד באמריקה החומרית את לייקווד כבבואה מדויקת של קלצק ב"משנתו" (חלק ב'-עמ' יט):

והנה **אושר** גדול הוא לאדם קביעות זמן זה כי גדר ימי רצון הלא הוא **חיים ברצונו**, והזמן הזה **מסוגל** מאוד לכל ההשגות הנפשיות האמיתיות שהם משמחות ומאירות שעל ידי כך מתפשטת האורה והשמחה המרפים את מידת הדין ומסלקים חרון אף בעולם-

לפני מלחמת העולם השנייה הרגישו ודברו על כך שכנראה עומד להתרחש משהו, אך כל אנשי העולם לא הרגישו והמשיכו לחיות כרגיל עד תחילת המלחמה, כך כיום יש אדישות. הסיבה למצב הזה היא מפני שכל החיים הם בגדר של מלומדה, ואיש אינו נעצר להתבונן במהות החיים.

והיאך אפשר להזניח זמן נשגב כזה ולהעבירו בבטלה.

והנה סגולת הימים באה מצד מ' יום של משה רבנו **והסחת הדעת** בימים אלו- מחלישה ושוללת את עצם סגולת הימים ומהפכת מדת הרחמים והרצון ח"ו לדין.

וכל המזלזל בסגולת הימים הקדושים הללו ומזניח אותם הרי ודאי שמאבד את האפשרות להפיק מהם תועלת ויקשה עליו להשתמש באורם גם **לכשירצה** מאחר ונסתלקה ממנו מדת הרחמים והרצון שבימים אלו **וצריך להתבונן בזה מאד**.

ושם (עמוד ל): והמתבונן יבין מה

גדול ההכרח להיות תמיד **בהתחדשות** בעסק התורה ועבודת השם, כי כל הוספה בעבודת השם מחדשת את כל מעשיו מאחר וההוספה באה מהתגברות ההכרח בחובת עבודתו, וימי אלול מסוגלים **להתחדשות** לפי שהוא זמן רצון ולפיכך העירונו קדמונינו להתכונן בימים אלה לחדש ולשפר מעשינו.

עמ' לו- ומובן מזה כמה טועים האנשים שאומרים שבדור הנוכחי מוכרחים להתפשר או לוותר על עקרונות התורה, וכ"ש בני תורה הקובעים עצמם לתורה **ומחמת כן אין ערוך לגודל מעלתם** ח"ו שיעשו שום ויתור שזה יביאם להקל ולהתקל בכל קלקולי הדור, אלא חובתם להמשיך בהתקשרות גמורה לתכלית הרוחני ולהתמסר לתורה בכל לב ובכל נפש כי זו היא דרישת השי"ת לידע רצונו ולהתקרב אליו על ידי התורה.

הטור (סימן תקפ"א) הביא את הפירקי דר' אליעזר שבראש חדש אלול עלה משה להר סיני עם הלוחות אשר פסל בעצמו לקבל לוחות שניות כשיכתוב נותן התורה את הדברים אשר השמיע בהר וכתבם מזה ומזה על הלוחות הראשונים אשר שברם משה בתחתית ההר כשראה את העגל ואת המחולות, וכדי שלא יטעו עוד העבירו שופר במחנה- משה עלה להר - וירד במוצאי יום הכיפורים לאחר שנתבשר שסלח הבורא לעמו ישראל עם הלוחות בידו, ומאז נקבעו ארבעים יום אלו לימי רצון.

והוסיפו דורשי רשומות כי גם סופי התיבות של אני לדודי ודודי לי עולה מ' כנגד אלו ארבעים היום שמראש חדש אלול עד ליום הכיפורים להורות כי באלו ארבעים יום- התשובה מקובלת להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה ואז דודו קרוב לקבל תשובתו מאהבה.

וכבר נהגו בני ספרד לקום באשמורת בימים אלו ולומר סליחות ותחנונים (שו"ע סימן תקפ"א) ובני אשכנז מתחילים לתקוע תקיעת רשות אחר שחרית, ולהוסיף את מזמור כ"ז כדי להביע את משאלתם האחת- לישב בבית ה' כל ימיהם ולחזות בנועם ה' כי רק זהו הטוב, וכל אשר יחשבוהו בני אדם זולת זה- אינו אלא הבל ושוא נתעה (פתיחת המסילת ישרים).

והעד העיד בנו הגר"י סלנטר באורו אור ישראל (מכתב י"ד) שזכור הוא שלפנים בישראל כל השומע "קדש אלול" אחזתו פלצות ואימה מהפחד והחשש שמא ופן יפסיד את מעלת ימים אלו.

וזכרנו ימים מקדם שהכהן הגדול בעל "קול חוצב" שזכה לשמש כבעל תפילה בישיבת חברון עשרות בשנים עצר את פיו ושפתיו מכניסת אלול ועד למוצאי היום הקדוש, ושיחו ושיגו היו מפי כתבו בלבד.

ועוד בעלי עליה שעזבו את בתיהם כדי להסתופף בהיכלי הישיבות כל ימי האלול ושם שאבו רוח נדיבה של התעלות והכנה לימי שגב אלו.

ועל התמיהה שהופנתה להגר"י סלנטר זצ"ל האם המשפט הוא בער (דב בעברית), הוכיח הוא מנעים זמירות ישראל שהכה גם את הדוב וגם את הנמר לרבות גוריהן בלא שיפחד מהם, ואילו הוא עצמו סמר בשרו מפחד משפטו של בורא עולם. [סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי]

ב.

ולאור ההכרח במעלת הימים השתיתו מצוקי ארץ ויסדו בצורת הישיבה לרומם את מעלת עבודת האלול וקבעוהו לזמן של מ' יום, להורות שלמרות שאינו ארוך כזמן הקיץ בעל שלשת החדשים וכ"ש שאינו ארוך כזמן החורף המכיל חמישה או ששה חדשים- די לנו בארבעת עשורי ימי לקרותו זמן.

וחקיקה והרושם של כניסת היניק בוגר הישיבה קטנה לתוככי היכל הישיבה הגדולה ראוי ורצוי הוא שיהיה בהתקדש אלול, כשרעש קשקוש גלגלי המזודות הניידות עולה לפני כסאו ית' כקול שופר המעלה זכרונם לפנים לטובה, ונהרת הפנים מקרינה על כל- שמחת התורה ורינתה, והדמעות היחידות הן דמעות האמהות הנרגשות הנושאות תפילה: זכני לגדל בנים יראי השם ומאירים בתורה.

וכמה נאה תמיהתו של החסיד בשערי תשובה (שער שני אות י"ד) על האוולים היוצאים לפעלם ולעבודתם עדי ערב בימי הדין והמשפט כשאינם יודעים מה יהיה משפטם.

כי מי הוא האדם אשר ידע כי יביאו את דינו לפני מלך בשר ודם ולא יחרד חרדה גדולה וישית עצות בנפשו, ולא יעלה כלל על רוחו להתעסק ביתר חפציו ולא יתרפה ביום צרה מהכין לב להנצל כצבי מיד.

ומרן בעל ה"אבי עזרי" לאורך שנות היותו מחזיק ישיבה ועומד בראשה הפליג בשיחותיו האלוליות שנקבצו לכרך אחד מסדרת "מחשבת מוסר" - אלול ימים נוראים - אודות הזכות והחובה של הברוא לעמוד במשפט לפני מלכו של עולם, והזכיר ללא הרף את ששמע בסלוצק כי כאשר הג"ר יוסף דב הלוי זצ"ל - בעל ה"בית הלוי" - היה נכנס לישיבה בולוויץ' באלול אי אפשר היה לדבר עמו מחמת טרדת הדין.

כי יש הרבה ממה לפחד וככל שיש פחד ויראה מהשי"ת מתקרבים אליו ורצים אליו כמאמר הרמב"ם בפרוש המשניות בפ"ד ממסכת ראש השנה שראש השנה ויום הכיפורים הם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו ומברח ומנוס אליו. דומה הדבר לאב המכה את בנו והבן מתרפק על אביו בידועו שאביו הוא שמייסרו.

ומתוך אימתו ויראתו מימים אלו זעק (עמ' קעז): צריך שיהא ניכר שזה חדש אלול ולפיכך אסור שתהיה בישיבה שום חתונה באלול, שאף אחד לא ילך ושום בחור לא יורשה ללכת ושידעו ענין זה קודם כדי שלא יהיו תרוצים שכבר קבעו וכדומה.

ונתחדש ביראת שמים שהדבר תלוי בהתבוננות האדם שאם לא רוצים ולא חושבים אין פחד ואע"פ שידעו שיש דין אין מפחדים. וצריך לרצות לפחד ובמיוחד כהיום שהרחוב הוא סכנה ממש וכסכין שחותך כל מה שפוגע בו.

(עמ' קעה) אם נצא לרחובה של עיר כתל אביב ונאמר לעוברים ושבים "היום אלול" הלא יביטו עלינו בתמיהה על מה אנו מדברים, ועליהם עוד אפשר להבין שאין הם יודעים מה עומד לפנינו בימים אלו.

אבל גם אנו נמצאים במצב של אדישות שהוא מצב גרוע יותר מאשר אם נכשלים בשוגג או במזיד בעבירות, כי כשהאדם נכשל יודע הוא ומרגיש בכך אבל האדישות היא מיתת החושים האדיש הוא בגדר של "אינו

מרגיש".

לפני מלחמת העולם השנייה הרגישו ודברו על כך שכנראה עומד להתרחש משהו, אך כל אנשי העולם לא הרגישו והמשיכו לחיות כרגיל עד תחילת המלחמה, כך כיום יש אדישות. הסיבה למצב הזה היא מפני שכל החיים הם בגדר של מלומדה ואיש אינו נעצר להתבונן במהות החיים.

....

ואועיל ואישתרי אישתרי. גונב לאזני בני הישיבות שאף שכבר הורה זקן בחריפות שאין לעשות חתונות בימי אלול כדי שיהא היכר ליחודו של חדש זה, התירו כשרים את הדבר שמאחר וכבר נפרק עול אלול ואוירתו ליום הבחירות אישתרי נמי לישא נשים ביום טו"ב זה, ואף רמז הוסיפו: מזל אלול - בתולה [נשאת].

....

אוי לנו וי לנו שכה חדר אלינו וירוס האדישות והפכנו ל"אינו מרגיש" ועשאנו לגויי הארצות וכשאר הציבור התל אביבי הנ"ל שבעבורם הוא "ספטמבר השחור".

| בוגרינו וכל המוכנים לידבק בדרך האמת!

תנו עוז לאלוקים ויודיע כל אחד לעצמו ובעצמו: הנה בא יום הדין לפקוד על כל צבא מרום בדין וכל ברואי עולם יעמדו לפניו בדין. וכבקרת רועה עדרו יעביר צאנו תחת שבטו ויחתך קצבה לכל בריותיו המקדשים ומפארים שמו ברבים ואומרים לו בריותיך אנחנו.

ומשעה שקדש אלול אוחזים אנו מנהג רבותינו מצוקי ארץ כאשר היתה באמנה אתנו ביוצקנו מים על ידם לשמור את פינו מדברי הבאי שיש בהם חטא ומלהפנות לבנו ודעתנו אל אלילים שאין בהם ממש, ולהשית עינינו לדרך עוז במסילה העולה בית ה' בהכנה דאורייתא והכנה דרבה כהדרת רבותינו שהובאה בתחילת הדברים, איש כפי כחתי ויכולותיו.

....

ובפרוח רשעים - כמו עשב ובהציץ כל פועלי און הרי זו למטרה אחת ויחידה להשמדם עדי עד ולתקן עולם במלכות ש-ד-י וליתן לו כתר מלוכה.

| והיה ה' למלך על כל הארץ!

בוגרינו וכל המוכנים לידבק בדרך האמת! תנו עוז לאלוקים ויודיע כל אחד לעצמו ובעצמו: הנה בא יום הדין לפקוד על כל צבא מרום בדין וכל ברואי עולם יעמדו לפניו בדין. וכבקרת רועה עדרו יעביר צאנו תחת שבטו ויחתך קצבה לכל בריותיו המקדשים ומפארים שמו ברבים ואומרים לו בריותיך אנחנו.

חיפה: הדר: בבית הכנסת 'בני תורה' | ארלזרוב 11
בבית הכנסת 'החדש' | הרצוג 7

נווה שאנן: בבית הכנסת 'המקלט' | מנדלי 1
בנוול שע"י ישיבת 'נחלת הלויים' | רות הכהן 15
בבית הכנסת 'הלפרין' | ברל 41

אופקים: בבית הכנסת המרכזי 'קוית' | בכניסה

פתח תקווה: מרכז העיר:
הר"ר יעקב חלמיש הי"ו
רוטשילד 101

עפולה: הר"ר אשר ליכטשטיין
הי"ו | 052-7612308

רכסים: בת"ת 'יקירי רכסים'

ביתר עילית:

גבעה א': בהיכל הישיבה הגדולה ביתר עילית
צמח צדק 4

גבעה ב': הר"ר חננאל עמר הי"ו | דרכי איש 5
הר"ר ברוך גדלביץ הי"ו | קדושת לוי 21

ירושלים: בית וגן:

בית הכנסת 'אשכנז-הונגרי' | ברויאר 9

נפתחה נקודת הפצה חדשה: טלז סטון. רח' הריף 25 | בכניסה לבניין

ניתן להשיג מ"די שבוע בנקודות כדלהלן:

השבוע ראש השנה | זכות ההפצה נתרם ע"י השותפים היקרים:

האישיה החשובה מרת חיה ציפורה בת צביה שתחילי לרפואה שלימה בקרוב

הבה"ח שלמה בן נעמי הי"ו לזיווג הגון.

הבה"ח שמואל יששכר בן נאוה מזל טוב הי"ו לזיווג הגון.